

A bizalom mérése és annak kritikája

Hegedüs Márk*

PhD-hallgató

PTE BTK Demográfia és Szociológia Doktori Iskola

*Az előadás a „FIKP II. – 4. tématerület” elnevezésű projekt és a „Bizalom és kormányzás helyi szinten” elnevezésű OTKA projekt támogatásával jött létre.

Általánosított bizalom

- Több tanulmánnyal találkozhattunk, amelyek áttekintették a bizalom mérését (e.g. Bauer–Freitag 2017; Cook–Cooper 2003; Nannestad 2008; Sztompka 1999; Uslaner 2002; Welch et al. 2005).
- Az általánosított bizalom mérések a survey kérdőívekben lehetővé teszik a válaszadóknak, hogy elmondják mit gondol a bizalmáról („self-riport”).
- A kutatók ezen felmérések eredményeiből próbálnak következtetni a bizalomra, az egyének döntéseire és viselkedésükre, a viselkedési kísérletekkel ellentétesen (Cook–Cooper 2003).

Általánosított bizalom standard kérdései

1. Generally speaking, would you say that most people can be trusted, or that you can't be too careful in dealing with people?
2. Do you think that most people would try to take advantage of you if they got the chance, or would they try to be fair?
3. Would you say that most of the time people try to be helpful or that they are mostly looking out for themselves?

A bizalom kérdések kialakulása

USA: „Office of Public Opinion Research, Survey 213 'War' (1942)” nevű amerikai választásokhoz kapcsolódó közvélemény kutatás

1. „Do you think most people can be trusted?” Válaszlehetőségek: Yes, No, Qualified answer.
2. „Do you think Russia can be trusted to cooperate with us after the war is over?” Válaszlehetőségek: Yes, No, No Opinion (Bauer 2015).

Európa: Noelle-Neumann (1948) német választási (politikai) kérdőív

„Generally speaking, would you say that most people can be trusted, or that you can't be too careful in dealing with people?”

Válaszlehetőségek: dichotóm (Kappler 1955).

Rosenberg (1956:690) „faith-in-people” vagy „misanthropy” elnevezésű skálája / indexe:

1. Some people say that most people can be trusted. Others say you can't be too careful in your dealings with people. How do you feel about it?
2. Would you say that most people are more inclined to help others or more inclined to look out for themselves?
3. If you don't watch yourself, people will take advantage of you.
4. No one is going to care much what happens to you, when you get right down to it.
5. Human nature is fundamentally cooperative.

Válaszlehetőségek: Agree, Disagree, Undecided.

- Almond és Verba (1963) – civil és polgár értékrend vizsgálata
 - McCloskey (1964) – politikai és ideológia vizsgálat
-

- American National Election Study (ANES) – Post Study (1964)
- General Social Survey (GSS) (1972)
- Eurobarometer 1974-től, World Value Survey (WVS) 1981-től

Kritikák

- Többen valamilyen módon kételyüket fejezték ki az általánosított bizalom méréséről, kérdéseiről (e.g. Fehr et al. 2003; Glaeser et al. 2000; Hardin 2002; Reeskens–Hooghe 2008, Uslaner 2012).
- Az új megoldások ideális esetben orvosolni tudják a régi mérések hibáit, azonban a módszertan fejlődése ellenére mégis használják az eredeti standard hármas kérdésblokkot, így az operacionalizációs kérdések továbbra is fennállnak.

Mérés egyik kritikája: Eric M. Uslaner

bizalom	–	óvatosság a kapcsolatokban
tisztesség	–	kihasználás
segítőkézség	–	önmagukkal törődés

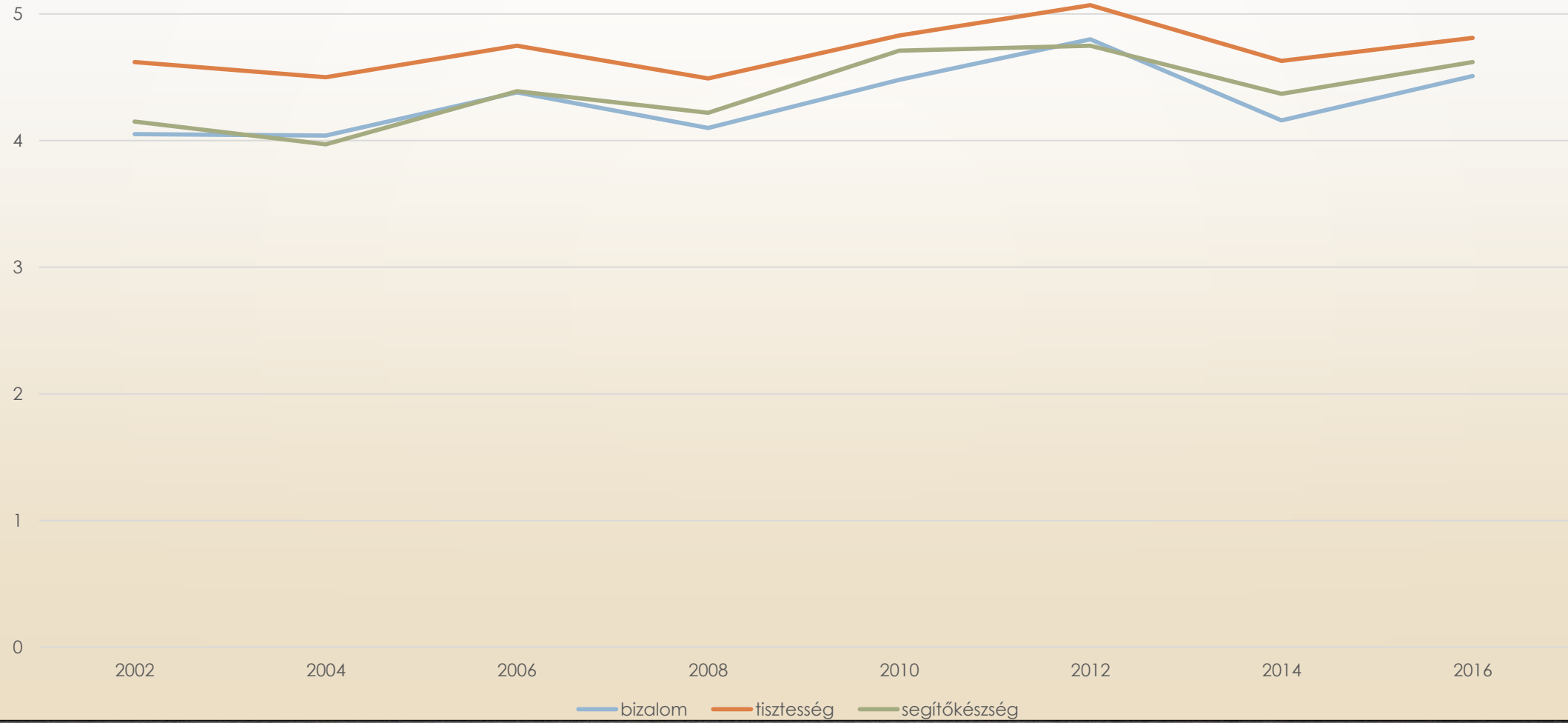
- ANES, GSS, Pew Research Study, Niemi–Jennings Socialization Study, World Values Survey
- dichotóm változók (ANES, WVS...), középső értékek érvénytelensége (GSS)
- „A bizalom az bizalom, nem segítőkészség, nem tisztesség, sőt még igazságosság sem.”

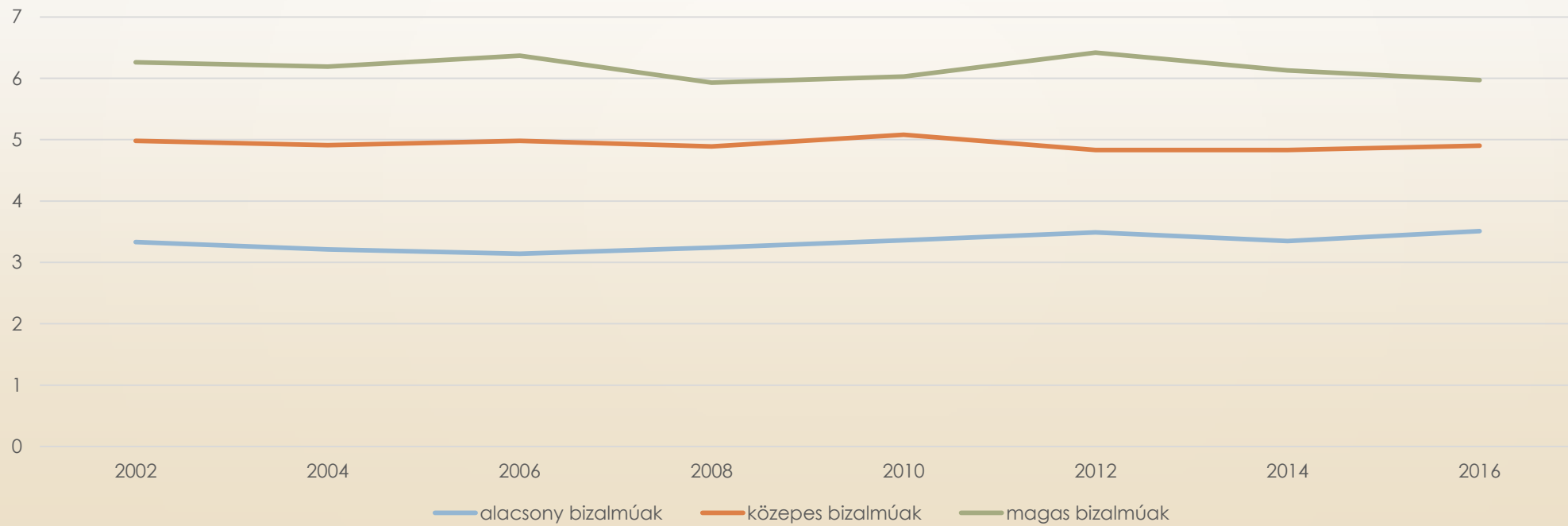
- a válaszadók 41,6% szerint meg lehet bízni az emberekben, 86,4% szerint az emberek tisztességesek, és 54,2% szerint segítőkészek (ANES: 1964-től)
- a válaszadók 63,0%-a szerint meg lehet bízni az emberekben, 61,5% szerint az emberek tisztességesek, és 42,5% szerint segítőkészek (GSS: 1972-től)
- a „bizalmatlan” választ adók 76,6%–a gondolta, hogy az emberek nem segítőkészek, és a 43,5%-a gondolta, hogy tisztességtelenek (ANES)
- a „tisztességes” választ adók 46,7%-a válaszolta, hogy az emberekben meg lehet bízni (ANES), ugyanez 59,0% (GSS)
- időben se egységesen változnak a kérdések az 1960-as évektől (Niemi-Jennings), a bizalom csökken ($r=-0,862$), a tisztességesség kevésbé ($r=-0,534$), míg a segítőkészség alig csökken ($r=-0,221$)

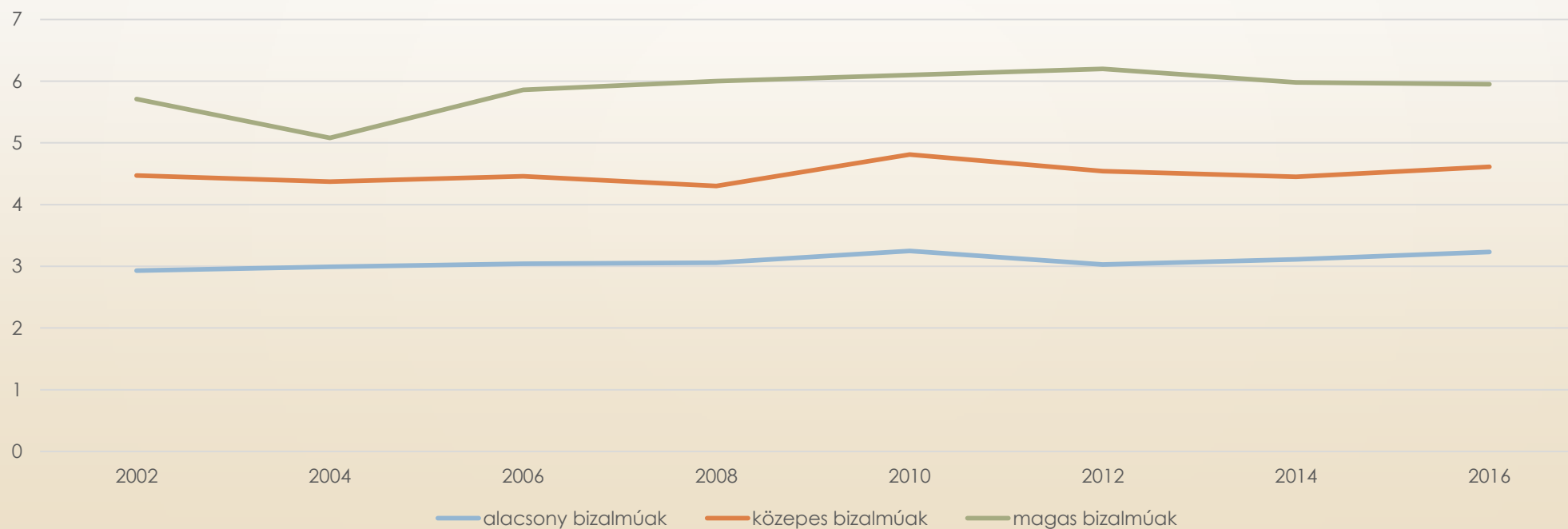
általánosított bizalom három kérdése

tisztesség

segítőkézség

Alacsony bizalom

(0-5:nem, 6-10:igen)

	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
tisztesség	20,7 %	19,6 %	21,8 %	20,6 %	23,5 %	19,7 %	20,6 %	25,8 %
segítőkézség	16,2 %	14,5 %	18,0 %	14,9 %	21,7 %	17,7 %	18,2 %	21,0 %

Magas bizalom

(0-5:nem, 6-10:igen)

	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
tisztesség	67,3 %	67,9 %	69,3 %	59,3 %	62,0 %	74,0 %	67,0 %	62,4 %
segítőkézség	48,9 %	43,8 %	59,3 %	57,5 %	64,1 %	71,8 %	61,9 %	61,8 %

Felhasznált irodalom

- Bauer (2015): Three Essays on the Concept of Trust and its Foundations
- Bauer – Freitag (2017): MEasuring Trust. In Uslaner (szerk.): Social and Political Trust, 15-36.
- European Social Survey 1-8. hullám (2002-2016)
- Klapper Joseph T. (1955): American Attitudes On Civil Liberties. Public Opinion Quarterly 19(4), 435-438.
- Uslaner (2002): Moral Foundation of Trust
- Uslaner (2012): Measuring generalized trust: In defense of the 'standard' question – The Generalized Trust Questions in the 2006 ANES Pilot Study
- Uslaner (2018): The Study of Trust. In. Uslaner (szerk.): Social and Political Trust, 3-14.